

سوء تفاهم در مورد بازگشت نمره به کارنامه دانش آموزان در ابتدایی

در تاریخ ۲۳ فروردین ماه ۱۳۹۴ مصاحبه‌ی تقطیع شده‌ی ای از اینجانب در شبکه‌های خبری صدا و سیما پخش شد که آن را بازگشت نمره به کارنامه دانش آموزان دوره‌ی ابتدایی عنوان داده بودند و بحث‌هایی را در مورد ارزشیابی پیشرفت تحصیلی برانگیخت و البته به دلیل رویکرد نادرستی که اتخاذ شده بود سوء تفاهم‌هایی را نیز دامن زد.

خبرنگار واحد مرکزی خبر از ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام جدید آموزشی پرسید و اینجانب به مفاد راهکار ۱۹-۲ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در خصوص ارزشیابی پیشرفت تحصیلی اشاره کردم، در این راهکار بر سه شیوه ارزشیابی تصریح شده است، ارزشیابی‌های فرایند محور، نتیجه محور و تلفیقی. اشاره شد که پژوهشی در این رابطه به سفارش شورای عالی آموزش و پرورش در حال انجام است که هنوز به پایان نرسیده است و گزارش آن به زودی به شورای عالی ارائه شده و متعاقب آن در مورد اعمال این روش‌ها در دوره‌های تحصیلی اتخاذ تصمیم خواهد شد. تبیین و ایضاح هر یک از این مفاهیم که در پژوهش یاد شده به آن پرداخته شده است مستلزم تصویب در مرجع ذیصلاح یاد شده است. توضیح دادم که هر یک از این سه شیوه‌ی ارزشیابی می‌تواند در یکی از ادوار چهارگانه نظام جدید آموزشی مورد تاکید بیشتر یا کمتر باشد. بدیهی است در شرایطی که کودکان در پایه‌های اول دوره ابتدایی در حال تحصیلند، با توجه به روان‌شناسی رشد دانش آموزان در این دوره، ارزشیابی پیشرفت تحصیلی آنها غالباً فرایند محور است و نمی‌توان بر نتیجه محوری به عنوان هدف ارزشیابی در این دوره تاکید زیادی داشت و هر چه از پایه‌های اولیه تحصیلی دورتر می‌رویم ارزشیابی تلفیقی که هم ناظر بر فرایندهای مورد نظر و هم نتیجه محور است پر رنگ تر می‌گردد. کارنامه‌ی تحصیلی دانش آموزان که ناظر بر ارائه بازخورد عملکرد آموزشی و تربیتی آنهاست نیز گزارشی است از ماحصل دستاوردهای دانش آموزان و معلمان در حوزه‌های یاد دهی و یادگیری و این کارنامه امروزه در دوره‌ی ابتدایی مطابق مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش، حالتی کیفی و توصیفی دارد و شایان توضیح است که ارزشیابی که برآیند نتایج حاصل از اندازه‌گیری عملکرد تحصیلی و تربیتی یادگیرندگان است، هر چه کیفی‌تر باشد ما را نسبت به صحت نتایج به دست آمده اطمینان بیشتری می‌بخشد. از جمله‌ی سوء تعبیرهایی که‌هایی که در بحث ارزشیابی توصیفی اتفاق افتاده این است که تصور می‌شود در ارزشیابی توصیفی جایی برای استفاده از مقیاس‌های کمی نیست، در حالی که ارزشیابی از ابزارهای گوناگونی از جمله نمره به عنوان نتیجه‌ی اندازه‌گیری و نه بازخورد ارزشیابی بهره می‌گیرد و این نمرات در نهایت در بازخوردی کیفی حالتی توصیفی خواهند یافت و نتیجه همان چیزی است که اکنون روال معمول نظام آموزشی کشور ما در ارزشیابی کیفی و توصیفی دوره‌ی ابتدایی است. این‌ها همه‌ی آن چیزی است که با تحریف مصاحبه به عنوان بازگشت نمره به کارنامه تلقی شده است. ارزشیابی در دوره‌ی ابتدایی مطابق مصوبات موجود امری کیفی است، خوشبختانه با اصلاحاتی که همکاران ما در معاونت محترم آموزش ابتدایی در کارنامه‌ی دانش آموزان این دوره به انجام رسانده‌اند، کیفیت ارائه بازخورد از طریق کارنامه‌ی تحصیلی دانش آموزان برای سال تحصیلی آینده از مطلوبیت بیشتری نیز برخوردار شده است. اگر چه این مصاحبه را به صورت تقطیع شده به گونه‌ای پخش کردند که تصور برگشت نمره به کارنامه‌ی تحصیلی دانش آموزان را به ذهن متبادر می‌کرد، اما این کار یک تالی مثبت هم داشت و آن این که بحث ارزشیابی پیشرفت تحصیلی که از اهم مباحث نظام تعلیم و تربیت است در کانون توجه قرار گرفت.